

POSTANOWIENIE

14 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 14 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa D.S.

przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z 28 lutego 2024 r., I ACa 2088/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz D.S. 2 700 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego postanowienia.

UZASADNIENIE

Pozwany Bank spółka akcyjna w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 28 lutego 2024 r. Wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania uzasadnił wystąpieniem istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które ujął w pytaniach: 1) czy w przypadku, gdy postanowienia waloryzacyjne umowy kredytu indeksowanego (waloryzowanego), określające wysokość kwoty kredytu i wysokość rat kapitałowo-odsetkowych wyrażoną w

walucie obcej przez odesłanie do kursów publikowanych w tabelach kursowych banku (kredytodawcy), zostają uznane za bezskuteczne, jako postanowienia niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 2 k.c. (abuzywne) lub nieważne, a jednocześnie sąd stwierdzi, że nie jest możliwe utrzymanie indeksowanego (waloryzowanego) charakteru umowy, to czy skutkiem ich eliminacji z umowy jest stwierdzenie, że sporna umowa upada w całości, czy też eliminacja mechanizmu waloryzacji z umowy i przekształcenie jej z mocą wsteczną w kredyt złotowy?; 2) jakie oprocentowanie należy przyjąć dla wyliczenia odsetek od hipotetycznego kredytu złotowego w przypadku stwierdzenia, że skutkiem abuzywności lub nieważności postanowień waloryzacyjnych zawartych w umowie kredytu indeksowanego (waloryzowanego) jest eliminacja mechanizmu waloryzacji z umowy i przekształcenie jej z mocą wsteczną w kredyt złotowy, w szczególności czy powinno być to: (1) zmienne oprocentowanie oparte na stawce bazowej WIBOR 3M; (2) stałe oprocentowanie w wysokości ustalonej przez strony w dniu zawarcia umowy kredytu indeksowanego (waloryzowanego), wpisane do tej umowy; czy też (3) zmienne oprocentowanie oparte na stawce bazowej właściwej dla waluty waloryzacji, czyli np. LIBOR 3M dla CHF (w przypadku umowy zawierającej odniesienie do kursu franka szwajcarskiego)?; 3) czy wykorzystanie kwoty wypłaconej na podstawie umowy kredytu na cele powiązane z działalnością gospodarczą kredytobiorcy, w szczególności na sfinansowanie zakupu nieruchomości, która następnie oznaczana jest jako siedziba prowadzenia działalności gospodarczej przez kredytobiorcę, eliminuje możliwość uznania kredytobiorcy w stosunku prawnym wynikającym z umowy kredytu za konsumenta w rozumieniu art. 22¹ k.c. i eliminuje możliwość objęcia go ochroną na podstawie przepisów chroniących konsumentów, w szczególności art. 385¹ k.c.?; 4) czy w przypadku, gdy proces poinformowania konsumenta o ryzykach, wynikających z wprowadzenia do umowy kredytu klauzul przewidujących indeksację (waloryzację) kursem waluty obcej, polegał na przedstawieniu konsumentowi szczegółowej informacji o ryzyku kursowym związanym z zaciągnięciem kredytu, a konsument potwierdził przekazanie tej szczegółowej i wyczerpującej informacji (wynikającej z procedur wewnętrznych banku) poprzez złożenie pisemnego oświadczenia, to czy klauzule obciążające konsumenta ryzykiem kursowym mają charakter

jednoznaczny i nie stanowią postanowień niedozwolonych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.?

Skarżący wskazał również na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), tj.: art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 7 ust. 1 i art. 8b ust. 1 dyrektywy 93/13 oraz art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 1 i 3 k.c. w zw. z art. 2, 31 ust. 3 i art. 32 ust. 1 Konstytucji, art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 7 ust. 1 i art. 8b ust. 1 dyrektywy 93/13 oraz art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 1 i 3 k.c., art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 22¹ k.c., art. 385¹ § 1 k.c.

Skarżący powołał się także na nieważność postępowania przed Sądem drugiej instancji (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.), wynikającą z rozpoznania sprawy przez Sąd Apelacyjny w niewłaściwym składzie (art. 379 pkt 4 k.p.c.) oraz pozbawienia skarżącego możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.).

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka D.S. wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sformułowane przez skarżącego wątpliwości interpretacyjne nie czynią zadość wymogom stawianym istotnym zagadnieniom prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W uchwale składu całej Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 (OSNC 2024, nr 12, poz. 118), Sąd Najwyższy wyjaśnił bowiem, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie. Stanowisko to odzwierciedla dominujący w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że w przypadku umowy kredytu indeksowanego kursem CHF, po wyeliminowaniu z niej klauzul przeliczeniowych, nie jest możliwe utrzymanie takiej umowy w mocy.

Sąd Najwyższy w powołanej wyżej uchwale wyjaśnił też, że w razie uznania, iż postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć,

że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Nie jest zatem możliwe wypełnienie powstałych w umowie luk po usunięciu z niej abuzywnej klauzuli waloryzacyjnej przez odwołanie się m.in. do art. 358 § 2 k.c. czy art. 24 ust. 3 ustawy o NBP. Ponadto art. 358 § 2 k.c. wszedł w życie 24 stycznia 2009 r. (zob. ustawę z 23 października 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy – Prawo dewizowe, Dz.U. z 2008 r. Nr 228, poz. 1506). Niedopuszczalne byłoby więc stosowanie tego przepisu w odniesieniu do łączącej strony umowy kredytu zawartej przed wejściem w życie tego przepisu.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśnił też, że klauzula ryzyka walutowego zastrzeżona w umowie kredytu indeksowanego podlega kontroli pod kątem abuzywności, jeżeli jest nietransparentna, co należy oceniać z uwzględnieniem informacji udzielonych konsumentowi przed zawarciem umowy. Klauzula taka może być uznana za abuzywną, jeżeli nakłada na kredytobiorcę nieograniczone ryzyko walutowe, które nie zostało zrównoważone innymi postanowieniami umownymi (zob. wyroki SN: z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22; z 17 lutego 2026 r., II CSKP 1124/23; z 5 lutego 2025 r., II CSKP 1973/22). Wypełnieniu obowiązku informacyjnego nie czyni zadość uzyskanie od klienta banku pisemnego oświadczenia, potwierdzającego jego świadomość ryzyka walutowego, akcentującego jedynie kwestie formalne, bez należytej troski o rzeczywiste zapewnienie konsumentowi pełnej wiedzy o ekonomicznych skutkach spadku wartości waluty i wynikających z tego konsekwencji ekonomicznych (zob. wyroki SN: z 14 listopada 2024 r., II CSKP 161/23, i z 23 stycznia 2026 r., II CSKP 810/25).

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że o statusie konsumenta na tle art. 22¹ k.c. rozstrzyga kilka elementów, z których kluczowy jest niezwiązany z działalnością gospodarczą lub zawodową charakter czynności prawnej dokonywanej z przedsiębiorcą. Kryterium to oznacza, że status konsumenta nie podlega ocenie *in abstracto*, lecz w relacji do konkretnej czynności prawnej. Okoliczność, że osoba fizyczna prowadzi działalność gospodarczą lub zawodową nie pozbawia jej *per se* atrybutu konsumenta; osoba taka może bowiem korzystać ze statusu konsumenta, jeżeli dokonywana przez nią czynność nie jest

bezpośrednio związana z jej działalnością gospodarczą lub zawodową (zob. wyroki SN: z 22 stycznia 2026 r., II CSKP 843/24; z 12 września 2025 r., II CSKP 643/25, i z 27 maja 2022 r., II CSKP 314/22). W konsekwencji sam fakt prowadzenia przez kredytobiorcę działalności gospodarczej oraz podania w rejestrze jako miejsca jej wykonywania adresu, pod którym znajduje się nieruchomość kupiona ze środków pochodzących z kredytu nie oznacza, że zawierając umowę kredytu nie miał statusu konsumenta (zob. wyrok SN z 20 sierpnia 2025 r., II CSKP 177/24).

Skarga kasacyjna nie spełnia również wymogów z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przyczyna kasacyjna uzasadniona potrzebą wykładni przepisów prawa, ma na celu analizę konkretnych przepisów prawa i do tego się ogranicza. Nie może polegać na jednoczesnej wykładni kilku przepisów – czego oczekuje skarżący – i poszukiwaniu na tej podstawie określonej normy prawnej, która mogła albo nie mogła zostać zastosowana w zindywidualizowanej sprawie objętej skargą kasacyjną (zob. postanowienie SN z 13 stycznia 2022 r., I CSK 1467/22).

Skarżący mimo wskazania kilku przepisów, które w jego ocenie, wymagają wykładni, powinien również sporządzić odrębne uzasadnienie dla każdego z nich. Wykładnia wskazanych przez skarżącego przepisów odpowiada również częściowo zakresowi przedstawionych zagadnień prawnych, do których Sąd Najwyższy odniósł się wyżej.

Nieważność postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.), jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący uzasadnił sprzecznością z przepisami prawa składu sądu orzekającego w drugiej instancji (art. 379 pkt 4 k.p.c.). Nie ma racji skarżący, bowiem Sąd Apelacyjny rozpoznał sprawę w składzie jednego sędziego na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, a nie powołanego w skardze kasacyjnej art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej: „ustawa COVID-19”). Niezależnie od wątpliwości związanych z samą uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22 (OSNP 2023, nr 10, poz. 104), ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego,

ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1860; dalej jako: „ustawa nowelizująca”), z dniem 28 września 2023 r. zmieniono art. 367¹ k.p.c. W aktualnym jego brzmieniu zasadą jest rozpoznanie spraw w postępowaniu apelacyjnym w składzie jednego sędziego. Zasada ta ma zastosowanie w postępowaniach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy – a zatem także w niniejszej sprawie (art. 32 ust. 1 ustawy).

Nieważność postępowania z powodu pozbawienia strony możliwości obrony jej praw, jako przyczyna przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie może uzasadniać zarzutu nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Badanie nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji, może mieć charakter pośredni, w ramach zarzutów podniesionych z drugiej podstawy kasacyjnej (zob. np. postanowienie SN z 7 maja 2009 r., II CSK 80/09). Niedostrzeżenie przez sąd drugiej instancji nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji jest z kolei traktowane jedynie jako uchybienie procesowe, które może być przedmiotem zarzutu w skardze kasacyjnej mieszczącego się w podstawie kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. (zob. postanowienia SN: z 31 lipca 2018 r., I CSK 212/18, i z 30 grudnia 2025 r., I CSK 3814/24).

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Mariusz Łodko

[wr]

[SOP]

